

Сергєєва О. В., к.е.н., доцент,
Іванова Г. М.

*Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського*

МЕТОДИ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ПРИ ФІНАНСУВАННІ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Неодмінною умовою здійснення підприємством ефективної господарської діяльності є наявність оборотних активів, які разом з робочою силою є найважливішим елементом (чинником) виробництва. Недостатня забезпеченість підприємства оборотними активами паралізує його діяльність і приводить до погіршення фінансового положення, а пошук джерел їх поповнення призводить до появи фінансових ризиків. На сьогодні складно уявити собі вітчизняне підприємство, що не приділяє значної уваги проблематиці ефективного управління фінансовими ризиками, тому що від того, наскільки вдало, своєчасно і оперативно компанія здатна справлятися з ними, й залежатиме її успішність на ринку.

На сучасному етапі розвитку економіки України питання управління політикою фінансування оборотних активів є надзвичайно важливими у напрямку забезпечення достатнього рівня ліквідності, прибутковості вітчизняних підприємств, і тому розглядалися в багатьох наукових працях, зокрема в працях Колодяжної К. А., Ігнатенко А. В., Кабанов В. Г., Харченко О. І Пузирьова П. В. та інших, але проблеми мінімізації впливу фінансових ризиків, які з'являються при цьому, потребують подальшого вивчення. Метою дослідження є визначення сутності ризиків, що виникають при здійсненні політики фінансування оборотних активів та запропонування механізму забезпечення захисту підприємства від їх негативного впливу.

Однією з найважливіших складових управління оборотними активами є вибір способу їх фінансування. Найбільш поширеним а підчас і єдиним способом фінансування оборотних активів є кредиторська заборгованість.

Планування можливостей використання кредиторської заборгованості в якості джерела фінансування оборотних активів має свої особливості. Величина і строк обороту кредиторської заборгованості залежить від умов кредиту постачальників. Тому, як правило, необхідно оцінити наступні моменти: чи є дані умови надання кредиторської заборгованості загальними для даної галузі та регіону; чи може змінитися позиція на ринку і якщо так, то як; наскільки сильні економічні зв'язки постачальників і т.д.

В більшості випадків сучасна ринкова логіка визначення необхідності в оборотних активах має наступний вигляд: спочатку визначається необхідність в валовому оборотному капіталі для підтримки ділової активності в планових обсягах, потім оцінюються можливості використання в обороті підприємства кредиторської заборгованості та інших залучених коштів, а необхідність у власному оборотному капіталі визначається по остаточному принципу.

При наявності на підприємстві розробленої ринкової стратегії поведінки залучення капіталу збільшує можливості фірми по розширенню діяльності, дозволяє використати ефект фінансового важеля, підвищити рентабельність власного капіталу [2, с.79].

Так, уміле управління кредиторською заборгованістю, дозволяє підприємствам значно скоротити потребу в власних грошових коштах, але слід пам'ятати, що фінансування за рахунок боргів – це добре, але до певної межі, так забагато боргів посилюють фінансовий ризик і підвищують потенціальну загрозу неплатоспроможності.

Тому необхідне впровадження на підприємстві системи управління фінансовими ризиками, яка являє собою систематичний аналіз ризику, вироблення і застосування відповідних заходів для його мінімізації. Аналіз фінансових ризиків дозволяє з достатньою точністю визначити фінансове становище підприємства, динаміку його змін, скласти прогнози і здійснити ефективне управління ризиками. У процесі управління ризиком виділяють такі найголовніші етапи: виявлення ризику; оцінка ризику; вибір методів впливу на ризик; реалізація обраних методів; оцінка результатів. В рамках зазначених етапів щодо управління ризиком розроблена ціла низка видів діяльності по мінімізації ризику.

В системі методів управління фінансовими ризиками підприємства основна роль належить внутрішнім механізмам їх нейтралізації. Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків являють собою систему методів мінімізації їх негативних наслідків, які обираються і здійснюються в рамках самого підприємства.

Перевагою використання внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків є високий ступінь альтернативності управлінських рішень, що приймаються, не залежних, як правило, від інших суб'єктів господарювання. Вони виходять із конкретних умов здійснення фінансової діяльності підприємства і його фінансових можливостей, дозволяють в найбільшому ступені врахувати вплив внутрішніх факторів на рівень фінансових ризиків в процесі нейтралізації їх негативних наслідків [1, с. 138].

Система впливу на фінансові ризики передбачає використання таких основних методів мінімізації їх негативного впливу на підприємницьку діяльність: уникнення ризиків; лімітування концентрації ризику; хеджування ризику; диверсифікації ризиків; трансферту фінансових ризиків самострахування ризику та ін.

Для того щоб грамотно управляти ризиками підприємство має знати, з якими ризиками пов'язана її діяльність. Тому необхідно об'єктивно оцінити всі основні ризики і зрозуміти, які конкретно ризики й у якому обсязі вона готова взяти на себе. Якщо компанії освоюють вище перелічені шляхи управління ризиками, то позбавлять себе від багатьох неприємних сюрпризів і зможуть краще підготуватися до прийняття ризиків, необхідних для збільшення величини оборотних активів і як результат для розширення своєї діяльності і подальшого розвитку.

Не маючи ефективної стратегії щодо управління ризиками, підприємства можуть ненавмисно вийти на такий рівень, при якому, у випадку негативного розвитку ситуації, підприємство виявиться на межі банкрутства, тому управління ризиками має бути систематичною і комплексною діяльністю. Ризиків не слід автоматично уникати, їх слід оптимізувати для забезпечення відповідних результатів.

Отже, управління фінансовими ризиками підприємства являє собою систему принципів і методів розробки, реалізації ризикових фінансових рішень, що забезпечують всебічну оцінку різних видів фінансових ризиків і нейтралізацію їх можливих негативних фінансових наслідків в фінансово-господарській діяльності підприємства. Головною метою управління фінансовими ризиками є забезпечення фінансової безпеки підприємства в процесі його розвитку і запобігання можливому зниженню його ринкової вартості [3, с. 145].

Таким чином, для сучасних вітчизняних підприємств проблема створення ефективної стратегії управління фінансовими ризиками при здійсненні політики фінансування оборотних активів є актуальною темою сьогодення і потребує концептуального вирішення. Але, при цьому, важливо враховувати міжнародний досвід та пам'ятати, що процес становлення практики управління фінансовими ризиками на підприємствах ще не завершений, а завдання створення універсальної методики не може бути вирішене в принципі, оскільки кожне підприємство по-своєму унікальне, орієнтоване на власну ринкову нішу, можливості своїх співробітників, усталені зв'язки і можуть бути істотно доповнені з врахуванням специфіки фінансової діяльності підприємства і конкретного складу портфеля його фінансових ризиків.

Список використаної літератури

1. Ігнатенко А. В., Кабанов В. Г., Харченко О. І. / Механізми нейтралізації фінансових ризиків українських підприємств в умовах глобалізації // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - №5(107). – С.136-144.
2. Колодяжна К. А. / Управління оборотними активами і їхня роль в діяльності підприємств // Торгівля і ринок. – 2009. – Т.2. – С. 76-82.
3. Пузирьова П. В. / Базові методи нейтралізації фінансових ризиків у підприємницькій діяльності // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - №5(119). – С.143-149.